

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

francúzština

Swipe to change

Vnútroštátne špecializované súdy

Francúzsko

V tejto časti nájdete prehľad ústavných a správnych súdov vo Francúzsku.

Ústavná rada (*Conseil constitutionnel*)

Ústavná rada zriadená 4. októbra 1958 Ústavou piatej Francúzskej republiky nie je vrcholom v hierarchii všeobecných ani správnych súdov. V tomto zmysle nejde o Najvyšší súd.

Ústavná rada sa skladá z 9 členov, z ktorých sa každé tri roky tretina obmieňa. Členov vymenúva prezident republiky a predsedovia každého zhromaždenia parlamentu (Senát a Národné zhromaždenie) na obdobie 9 rokov bez možnosti jeho predĺženia. Bývalí prezidenti republiky sú *de iure* doživotnými členmi Ústavnej rady, ak nezastávajú funkciu nezlučiteľnú s mandátom člena Ústavnej rady. Ak takú funkciu zastávajú, nemôžu zasadať v Ústavnej rade. Predsedu Ústavnej rady vymenúva prezident republiky spomedzi jej členov.

Na členstvo v Ústavnej rade nie sú stanovené žiadne podmienky spôsobilosti z hľadiska veku alebo odbornosti. Funkcia člena Ústavnej rady však nie je zlučiteľná s funkciou člena vlády alebo člena Hospodárskej a sociálnej rady (*Conseil économique et social*) a ani so žiadnym voleným mandátom. Na členov rady sa okrem toho vzťahujú rovnaké podmienky nezlučiteľnosti výkonu funkcie ako na poslancov parlamentu.

Ústavná rada je stála inštitúcia, ktorá zasadať na základe predložených podaní. Zasadať a rozhoduje len na plenárnom zasadnutí. Rozhodnutia podliehajú pravidlu uznášania schopnosti, ktoré vyžaduje, aby boli skutočne prítomní siedmi sudcovia. V prípade rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedu. Nesúhlasné stanovisko nie je možné.

Konanie je písomné a sporové. V prípade sporov vo volebných veciach môžu účastníci konania požiadať o vypočutie. Pri skúmaní prednostných otázok ústavnosti sa na pojednávaní vypočujú účastníci konania alebo ich zástupcovia.

Z hľadiska vecnej príslušnosti možno právomoci Ústavnej rady rozdeliť do dvoch kategórií:

Súdna právomoc, ktorá zahŕňa dva druhy sporných vecí:

Sporné veci týkajúce sa právnych noriem

Preventívna kontrola ústavnosti je abstraktná a nepovinná v prípade bežných zákonov alebo medzinárodných záväzkov, povinná v prípade organických zákonov (*lois organiques*) a nariadení parlamentných zhromaždení. Vykonáva sa na základe podania sťažnosti po odhlasovaní v parlamente, ale ešte pred vyhlásením zákona, ratifikáciou alebo schválením medzinárodného záväzku a pred nadobudnutím účinnosti nariadení zhromaždení. K nepovinnému podaniu sťažnosti môže dôjsť na podnet politických orgánov (prezidenta republiky, predsedu vlády, predsedu Národného zhromaždenia alebo Senátu), alebo na podnet 60 poslancov alebo 60 senátorov.

Kontrola ústavnosti formou námietky sa zaviedla 1. marca 2010 zároveň s nadobudnutím platnosti prednostnej otázky ústavnosti (*question prioritaire de constitutionnalité*). Od tohto dátumu môže každá osoba podliehajúca súdnej právomoci v konaní pred súdom napadnúť zlučiteľnosť zákonného ustanovenia s právami a slobodami, ktoré zaručuje ústava. Túto otázku možno predložiť Ústavnej rade na návrh Štátnej rady (*Conseil d'État*) alebo Kasačného súdu (*Cour de cassation*), ktorý rozhodne v lehote troch mesiacov.

Na Ústavnú radu, ktorá rozhoduje o rozdelení pôsobnosti medzi zákonom a nariadením, môže podať návrh buď predseda zhromaždenia (Národné zhromaždenie alebo Senát) alebo vláda v priebehu legislatívneho konania, alebo, *a posteriori* po ukončení legislatívneho konania, predseda vlády s cieľom zaradiť dané legislatívne ustanovenie na nižšiu úroveň právnych noriem.

Sporné veci týkajúce sa volieb a referenda

Ústavná rada rozhoduje o regulárnosti voľby prezidenta republiky a úkonov týkajúcich sa referenda, ktorých výsledky vyhlasuje. Takisto rozhoduje o regulárnosti volieb, dodržaní podmienok voliteľnosti a nezlučiteľnosti funkcií poslancov.

Voliči majú možnosť podávať sťažnosti na Ústavnú radu. Počet sťažností vo veci volieb sa výrazne zvýšil po prijatí zákona o zabezpečení a kontrole financovania volebných výdavkov, na základe ktorého Ústavná rada rozhoduje vo veciach týkajúcich sa uchádzačov vo voľbách do zákonodarných orgánov a v prezidentských voľbách (v odvolacom konaní).

Poradná právomoc

Ústavná rada vydáva stanovisko, ak sa na ňu oficiálne obráti hlava štátu vo veci uplatnenia článku 16 ústavy (o plnej moci v období krízy), a neskôr vydáva stanovisko k rozhodnutiam prijatým v tejto súvislosti.

Okrem toho vláda konzultuje s Ústavnou radou znenie právnych predpisov týkajúcich sa zabezpečenia hlasovania vo voľbách prezidenta republiky a pri referende.

Všetky rozhodnutia sa prijímajú v rovnakej forme a obsahujú:

prehľad uplatniteľných právnych predpisov a procesných náležitostí,

dôvody uvedené v jednotlivých odsekoch, v ktorých sa analyzujú vznesené právne dôvody a uvádzajú uplatniteľné zásady zodpovedajúce návrhu, záverečný výrok rozdelený na články, v ktorom sa uvádza prijaté riešenie.

Rozhodnutia sú záväzné pre orgány verejnej moci a všetky správne a súdne orgány. Proti týmto rozhodnutiam nie je možné podať žiadny opravný prostriedok. Právne účinky právoplatne rozhodnutej veci sa neviažu len na výrokovú časť, ale aj na odôvodnenia, o ktoré sa výrok nevyhnutne opiera.

Ústavná rada však pripúšťa opravný prostriedok v prípade vecnej chyby.

Ustanovenie, ktoré sa v rámci preventívnej kontroly vyhlási za protiústavné, sa nemôže uzákonniť ani uplatňovať.

Ustanovenie, ktoré bolo na základe skúmania prednostnej otázky ústavnosti vyhlásené za neústavné, sa zrušuje s účinnosťou od dátumu uverejnenia rozhodnutia Ústavnej rady alebo od neskoršieho dátumu stanoveného v tomto rozhodnutí. Ústavná rada stanovuje podmienky a obmedzenia, za ktorých možno spochybniť účinky, ktoré uvedené ustanovenie založilo.

Účinky rozhodnutí v sporových veciach týkajúcich sa volieb sú rôzne – od zrušenia volebných lístkov až po zrušenie samotných volebných úkonov, a môžu zahŕňať vyhlásenie nezvoliteľnosti určitého uchádzača a/alebo odvolanie zvolenej osoby z úradnej moci.

Rozhodnutia sú úradne oznámené účastníkom konania a uverejnené v Úradnom vestníku Francúzskej republiky (*Journal officiel de la République Française*) spolu so znením parlamentného podania a pripomienkami vlády (v prípade preventívnej kontroly).

Všetky rozhodnutia vydané od zriadenia Ústavnej rady sú dostupné na webovom sídle Ústavnej rady.

Správne súdy

Úlohy správnych súdov

Kontrolu zákonnosti rozhodovania štátnej správy zabezpečujú správne súdy nezávislé od správy (oddelenie funkcie správnej moci a súdnej moci), ktoré sa odlišujú od všeobecných súdov (dualizmus súdov). Kontrolu môžu takisto zabezpečovať správne orgány, ale rozhodnutia týchto orgánov potom podliehajú kontrole súdnych orgánov.

Správny súd je prvostupňová správna jurisdikcia so všeobecnou príslušnosťou. Existuje veľmi veľký počet rôznych špecializovaných správnych súdov, ako napríklad:

finančné súdy (regionálne účtovné komory – *chambres régionales des comptes* a Dvor audítorov – *Cour des comptes*),

Národný súd pre azylové právo (*Cour nationale du droit d'asile*),

disciplinárne súdy (disciplinárny rozpočtový a finančný súd – *Cour de discipline budgétaire et financière*, Najvyššia súdna rada – *Conseil supérieur de la magistrature*, profesijné súdne orgány – *juridictions ordinales*, univerzitné súdne orgány...).

Odvolať sa proti rozsudkom správnych súdov sa v zásade podávajú na odvolacie správne súdy (*cours administratives d'appel*), proti ich rozhodnutiam možno podať dovolanie na Štátnu radu (*Conseil d'Etat*). V rámci kasačnej funkcie vykonáva Štátna rada, rovnako ako Kasačný súd len kontrolu správneho uplatňovania procesných a právnych pravidiel pri napadnutých súdnych rozhodnutiach; okrem toho v niektorých sporných veciach, ako sú normatívne akty ministrov, vystupuje aj ako súd v prvej a poslednej inštancii.

Spory vo veci príslušnosti medzi týmito dvomi typmi súdov rieši kompetenčný súd (*Tribunal des conflits*), ktorý sa skladá z členov Kasačného súdu a Štátnej rady, ktorí majú paritné zastúpenie.

Ústavná rada dohliada na súlad zákonov s ústavou, nerozhoduje o konaní alebo pôsobení správnych orgánov.

Vnútroštruktúra správnych súdov

Správne súdy (v počte 42) a správne odvolacie súdy (v počte 8, onedlho 9) sú organizované v senátoch, ktorých počet a špecializácia závisí od počtu zamestnancov súdu a od vnútornej organizačnej štruktúry, ktorú zvolí predseda súdu. Štátna rada má len jednu sekciu (sekcia pre sporné veci – *Section du contentieux*), ktorá má súdnu funkciu (ostatné tzv. správne sekcie zabezpečujú poradnú funkciu Štátnej rady).

Sekcia pre sporné veci sa skladá z 10 senátov, ktoré sa špecializujú na niektoré oblasti sporných vecí. Rozsudok podľa všeobecného práva sa prijíma na zasadnutí dvoch týchto podsekcí (9 členov). Ak je predložená vec citlivejšia, môže sa o nej rozhodovať v sekcii pre sporné veci (za účasti predsedov podsekcí, predsedu sekcie a zástupcov predsedu; 17 členov) alebo na zhromaždení pre sporné veci (zasadnutie predsedov sekcií, ktorému predsedá podpredseda Štátnej rady; 13 členov).

Štatút členov správnych súdov

Členovia správnych súdov nemali v minulosti postavenie „sudcov“ v zmysle francúzskej ústavy, keďže toto postavenie je vyhradené pre členov všeobecných súdov. Vzťahuje sa na nich všeobecný štatút verejnej služby. Právne predpisy vzťahujúce sa na členov správnych súdov preto dlho neobsahovali žiadne osobitné pravidlo v porovnaní s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na iných štátnych úradníkov. V osemdesiatych rokoch však došlo k vývoju, ktorý viedol k posilneniu nezávislosti štatútu členov správnych súdov.

Ústavná rada (rozhodnutím z 22. júla 1980) potvrdila existenciu a nezávislosť správneho súdnictva, ktoré patrí medzi základné zásady uznané zákonmi republiky. Sudcovia správnych súdov tak získali osobitné postavenie, ktoré im zaručuje najmä neodvolateľnosť, a je tak zárukou ich nezávislosti.

Navyše zákon č. 2016-483 z 20. apríla 2016 o etickom kódexe a právach a povinnostiach štátnych zamestnancov v súčasnosti priznáva členom správnych súdov a odvolacích správnych súdov v plnom rozsahu štatút „sudcu“ (článok L. 231-1 Správneho súdneho poriadku).

Zatiaľ čo sudcovia občianskoprávných a trestných súdov sú zoskupení v jednom a tom istom zbore, správni sudcovia patria do dvoch odlišných zborov: do zboru členov Štátnej rady a zboru správnych sudcov.

Hoci sa na nich dlho vzťahovali pravidlá obsiahnuté v rôznych právnych predpisoch, v súčasnosti sú všetky pravidlá sústredené v Správnom súdnom poriadku.

Právne databázy v týchto oblastiach

Právne databázy sú vo Francúzsku poskytované na internete ako verejná služba. Webové sídlo <https://www.legifrance.gouv.fr/> obsahuje:

vo svojej databáze „JADE“ rozhodnutia Štátnej rady, kompetenčného súdu, odvolacích správnych súdov a vybrané rozhodnutia správnych súdov, vo svojej databáze „CONSTIT“ rozhodnutia Ústavnej rady.

Je prístup do databázy bezplatný?

Áno, prístup do databázy je bezplatný.

Stručný opis obsahu

Databáza JADE obsahuje 230 000 rozhodnutí s ročným prírastkom 12 000 rozhodnutí, zatiaľ čo databáza CONSTIT obsahuje 3 500 rozhodnutí a ročne pribudne ďalších 150 rozhodnutí.

Súvisiace odkazy

Súdna príslušnosť – Francúzsko

Posledná aktualizácia: 12/05/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.